

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАESTODНЕВНО

ГОДИНА XVI БРОЈ 301.

1. АВГУСТ 1986.

ЦИЈЕНА 30 ДИНАРА

СВЕЧАНО ПОСЛАВЉЕНИ ЈУЛСКИ ПРАЗНИЦИ

ДОСЛЕДНО ПРОТИВ ЗАБОРАВА

• На Чојковој главици отворен Спомен - дом

НА ЧОЈКОВОЈ ГЛАВИЦИ 13. ЈУЛА ОДРЖАН ЈЕ НАРОДНИ збор којим је обиљежена 45-годишњица устанка црногорског народа. У присуству великог броја грађана, представника друштвено-политичких и привредних организација, учесника 13. јулског догађаја, народни збор и обновљени Спомен-дом отворио је првоборац овог краја Јово Станишић, износећи своја сјећања на херојско усташе поносног народа против свега што је пријетило човјеку да буде човјек.

О значају и инспиративном дometu славних догађаја говорио је Драган Миковић,

снажан утицај међу устанцима, пробудила свијест људи ка заједничком циљу и на прави начин ангажовала и усмјерила револуционарну енергију устанка у борби за слободу и бољи живот. Наши партизани били су спремни на велике подвиге и надовоже чанске напоре... Двије стотине и педесет сина и кћери овог краја дало је своје животе у великој неаидноосло бодилачкој борби и рволовцији од 1941. до 1945. године. Гинули су широм наше земље. Сви они су се поистовјелили с идеалима и тежњом слободских предака. Овај Спомен-дом посвећен је двадесет

те у социјалистичкој изградњи у условима који се знатно разликују од оних из да на НОБ-а и револуције. Иако смо пратиснути свакодневним задацима и бригама, ми ни у једном тренутку не смијемо заборавити такве борце и њихове моралне вриједности, јер би њихова највећа праведница врста смрти била наша заборав. Генерације не смију допустити да се избрешу јећања на те храбре људе, који су својом борбом и смрћу устали против смрти".

„Поучни револуционарним јединством наших народа и народности у току Народнослободилачке борбе и

дности друштва нијесу доволно афирмисане..."

Недавно завршени XIII који прогрес СКЈ и IX конгрес СК Црне Горе недвосмислено по тврђују захтјеве радничке класе и њихове авангарде да се истраје на даљем развоју социјалистичког самоуправљања, што ефикаснијем и бржем претварању ријечи у дјела, остваривању доминантне улоге радничке класе у расподјељу високог рада, у афирмацији моралних вриједности наше друштва, на до следном остваривању мјера економске стабилизације итд.

Свечаност на Чојковој главици завршена је богатим културно-забавним програмом у којем су учествовали: Драгиша Томас, првакиња Црногорског народног позоришта, женска клапа „Хармонија“, гуслар Љубо Дулетић и Градска музика.

Срђан Поповић

ТУРИСТИЧКИ БАРОМЕТАР

Најзад прокључало

ТРЕБАЛО је да прође полувина јула па да се на напоју ривијери тражи слободан крс свет. Тако након 17., 18. јула било је извјесно да су почеле прве летње тужке, да нас нису заборавили домаћи гости, да ће и странци испуни ти све хотеле.

— Најзад је кренуло и можемо рећи да сада имамо више гостију него кревета, не скривају задовољство у „Монтенегротуристу“. У нашим хотелима од Пераста до Улциња борави преко 14.000 гостију а капацитети износе 13.800 кревета. „Прекојори“ смо смјестили тако што смо активирали све помоћне лежаје тамо где их има.

Најбоље је посјећено Туристичко насеље на „Словенској плажи“ које је пребуки рано, па су морали слати госте у друге (скупље) хотеле како се не би бунили. Слична ситуација је и у „Авали“, Бечићима, петровачким хотелима.

Радничка одмаралишта су кратка аутокампови такође, а веома добро су попуљене и собе у домаћој радиности. Крајем мјесеца са турист-бираја пред којима су се формирали дуги редови оних који чекају на собу, слали су госте чак у Ластву Грбаљску и друга сеоска насеља.

По свој прилици сезона ће бити нешто краћа што се тиче домаћих гостију који су почели стизати нешто касније, а дужа што се тиче страних гостију који се то има у виду број ноћења би могао бити чак и на нивоу прошлогодишње рекордне сеzone, или пак близу цифре која је лане остварена, што је веома добро. Но, с обзиром на то да је ванпансијонски промет знатно мањи него лани (углавном због високих цијена) друштвена каса ће на крају године бити сиромашнија него што је била на крају прошлогодишње сезоне, која ће се дugo помињати.

С. Г.

секретар ОК СК Будва, који је, између остalog, рекао:

— Данас имамо да евоцирамо успомене на догађаје који су се збили прије 45 година, на овом нашем малом простору, који по својој властности и значају превазишао границе времена. Ови догађаји представљају и морал по надахнуће младима нарашијима.

— Живјеши отвђе вјекови ма, народ овог краја није се никад мерио са завојевачима и окупатором, већ је мно-го пута у својој бурној историји дизао буне и устанке против националног и класног непријатеља. Брајићи, Мајини, Паштровићи и Побори водили су многе битке за слободу у давним временима и у најновије добе.

— Уочи устанка на нашој територији био је око 40 чланова КПЈ и око 50 чланова Савеза комунистичке омладине Југославије. Захваљујући томе, КПЈ је вршила

шесторици бораца из Маина, који су у тешким временима када се полагао испит из па триотизма, хуманизма и храбрости, занемарујући лагодно сти живљења, брзо сазијевајући, постајали уздашице на шег НОБ-а и храбро гинући на ратиштима широм домаћинства. Већина њих су пали као борци елитних јединица, прослављених пролетерских бригада — Прве и Четврте црногорске бригаде.

„Апострофирајући братство и јединство као највећу вриједност народно-ослободилачког рата и највећу гаранцију да никакав освајач не може спутати снагу братских народа, Миковић је истакао: „У редовима наших бораца и револуционара владало је јединство и одлучност да се истраје у борби за ослобођење. Жртвовали су све, па и своје животе за идеале социјализма, јединакости, болег и хуманије душитва. Ми данас живимо и остварујемо резултате

СВЕЧАНОСТ У БРАЈИЋИМА

ОВЕ ГОДИНЕ је свечано обиљежена 45. годишњица битке на Брајићима, једне од најпознатијих и најуспјешнијих акција црногорских усташа у јулу мјесецу 1941. године.

Мјештанима, представницима друштвено-политичких заједница и извиђачима Одреда „Нико Анђућ“, о херојском подвигу учесника ове славне битке, говорио је Јоаким Дапчевић, један од њених учесника.

Борци и омладина положили су цвијеће на споменик у Брајићима, а у вечерњим часовима приказан је филм „13. јул“, који је гледаоцима дочарао почетак славне народно-ослободилачке епопеје црногорског народа.

С. П.

ЧЕЛОБРДО:

СУСРЕТ БОРАЦА И ОМЛАДИНЕ

Традиционално „партизанско вече“ одржано је и ове године 12. јула на Челобрду, где су првоборци евоцирали успомене из партизанског живота, са циљем да пренесу на младе револуционарне заносе и идеале бораца за слободу као једину гаранцију и звијезду водију за излазак из свих искушења у којима се налазимо.

Вече је потрајало до по зних часова уз пригодан културно забавни програм.

ПОСЈЕТА ЦЕЉУ

Поводом Дана ослобођења братске општине Цеље, делегација општине Будва у којој су били Светозар Маровић, предсједник Извршног одбора Скупštine општине, Видо Баљић, предсједник Општинског вијена синдиката и Срђан Поповић, секретар општинског вијена ССРН, посетила је, ову комуну и присуствовала свечанос ти која је тим поводом организована.

РЕГИОНАЛНИ ВОДОВОД

КОНАЧНО, КРЕЋУ РАДОВИ

ОДЛАГАЊА ВИШЕ НЕМА — реализација „подухвата ст ољена“ почине првих дана овог мјесеца.

Ријеч је о регионалном во дводову за Црногорско при морје, за који се већ више од деценију праве планови, одређују варијанте, прикупљају средства... Послије више одлагања због бројних неспоразума, коначно је све ријешено и неимари више на шиле познатих колективи првих дана августа почеће изградњу овог, за југ Црне Горе изузетно важног објекта.

На сједници Савјета Радне организације за регионални вододвод „Прногорско при морје“, која је недавно одржана у Тивту одабрали смо након спроведеног лicitацији оног поступка извођаче радова, како предсједник Савјета Блажко Орландић. — Од 22 кандидата, колико их се јавило на конкурс, одабрали смо они чије су понуде биле најприхватљивије.

У првој етапи прве фазе биће изграђен цјевовод од Зеленике до Будве кроз чије цијеви ће течи вишак воде коју нуди херцегновска општина и у који ће бити сакупље не неке локалне воде, а који ће касније бити укључен у велики систем. Жедни Тиват, Котор па и Будва ће тако но ве количине воде добити већ јула идуће године. На овом послу ће радити неимари СО УР-а „Ловћенинвест“ из Трговграда и „Заваривача“ из Врања са својим кооперантима. На полагању цијеви у по водном дијелу, у водама Бококоторског залива, радије инструменти стручњаци из фирме НКТ из Копенхагена, који су на међународној лицијацији понудили најбоље услобе.

На другој страни, између мора и Црнничкој поља, кроз брдо Созина, такође у првој етапи, бушиће се тунел дужачак 4.196 метара. За овуј велики подухват ангажованы су „Маврово“ из Скопља и „Жеграп“ из Сарајева, односно његова ООУР „Градња“ Београда. Они треба да

С. Грегорић

Вода је неопходна

Приморске
новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакциони комитет. Главни и одговорни уредник: ВЛАДИМИР СТАНИШИЋ. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жијора рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: РО за графичке производе и услуге „Андреја Палташин“ — Котор. Претплате: годишња 1.050 динар; за иностранство 20 долара. — Рукописи се не враћају

ПРОСЛАВЉЕН ЈУБИЛЕЈ ЛИСТА

ССРМНОМ СВЕЧАНОШЋУ, која је организована у хотелу „Монтенегро“ у Бечићима обиљежен је јубилеј нашег листа — излазак 300. броја и 14. годишњица постојања. У присуству предсједника друштвено-политичких и привредних организација наше општине о „Приморским новинама“ је говорио Љубо Лијешевић, предсједник Општинске конференције ССРН чији је лист орган. Он је између осталих рекао да је ово гла сило, које је покренула група ентузијаста, временом израсло у озбиљан лист који се успјешом прати забивањем у свима сферама живота, да је постало једно од најбољих локалних гласила у Црној Гори и да има веома добру перспективу. И овог пута је речено да треба још више проширити сарадничку мрежу, да се очекује већа помоћ и подршка друштвено-политичких и парламентарних организација у овој области.

Присуственици у име редакције листа захвалио гавни и одговорни уредник Владимир Станисић.

* * *

Поводом штампања тридесетог броја и 14. годишњег излажења „Приморских новина“, шаљем Вам своје искрено честитке са жељом да нас и даље успјешно и објективно информишу.

У будућем раду желим вам још више успеха.

Ваш редовни читалац и сарадник

Митар МИТРОВИЋ,
Београд
Јурија Гагарина 14, /5

ПИСМА ЧИТАЛАЦА

Спасимо Дуљево

ПРИЈАТНА ВИЈЕСТ да су овог прољећа у потресом оштећеном манастиру Дуљево отворене средњовјековне фреске павела нас је да се по топлом и спарном јунском дану упутимо Дуљеву. Путујући од Дубровника до Светог Стефана размишљамо о штети коју је потрес том подручју нанео, али и о старина које је открио.

Темељи и фреске византијске цркве из VI вијека у Дубровнику, отприли су да је Дубровник старији него што се мислило — бар за 200 година и у основи измјенили историју Дубровника, те смо настојали да што прије стигнемо у Дуљево.

Од Јадранске магистрале одвојили смо се код мјesta Каменово и убрзо новим асфалтним путем попели у подножје Голог Врха, до самог манастира Дуљево.

Улазимо у манастирску цркву Светог Стефана. Мања грађевина од тесаног камена грађена је у дводесетој етапи. Прва етапа — источни дио цркве, целина за себе, фреско писана до последњег сантиметра; по предању саграђена за вријеме цара Душана, по мишљењу врсних стручњака чак и раније.

Друга етапа — западни дио цркве, од лошијег материјала, касније дозидан, без фресака, без крова, у рушном стању. Манастирски конак такође у рушном стању. Једино монашка, односно основна школа, још одолијеваја јулу времена.

Цијели манастирски комплекс дјелује као стара исчијепана књига коју можемо читати или коју ће небрига и невријеме брзо унишитити. С тога препоручујемо гостима будванске ривијере да се барза кратко одвоје од узаврелог морског жала и ту у непосредној близини, на надморској висини од 450 метара, у ваздушној бањи Паштровских гора одморе и посете овај стари културни споменик. Уколико надлежни не буду ималив ољу или сред

тва да изврше бар превентивну санацију овог објекта на лети вјетра могу да га поруше као и зидине камене зграде у Будви намјењене за Археолошки музеј.

Ранко ГУЊИЋ

И МИ СМО УЧЕСТВОВАЛИ

Поштована Редакцијо,

На Дан устанка црногорског народа, отворен је Спомен-дом у Маинама на Чојковој главици, у знак сјећања на двадесетиесетицу борца палих у току Народно ослободилачког рата.

Приликом свечаног отварања Дома истакнут је списак учесника у самодоприносу за обнову и санацију овог објекта. На списку, већа грешка, није било имена сељана на Мажићу, који су, такође, учествовали у самодоприносу, па вас молим да у наредном броју „Приморских новина“ објавите имена давалаца прилога за Спомен-дом на Чојковој главици, а то су: Нико и Јоко Лучић — 5000, Васо и Божко Краповић — 6000, Слободан и Никола Краповић — 6000, Боколучић — 5000, Анђе и Никола Краповић — 3000, Стево и Жељко Вукотић — 2000 и Стево Краповић — 1000 динара.

Васо Краповић, пензионер
Борети — Будва

ПРОЈЕКТИ

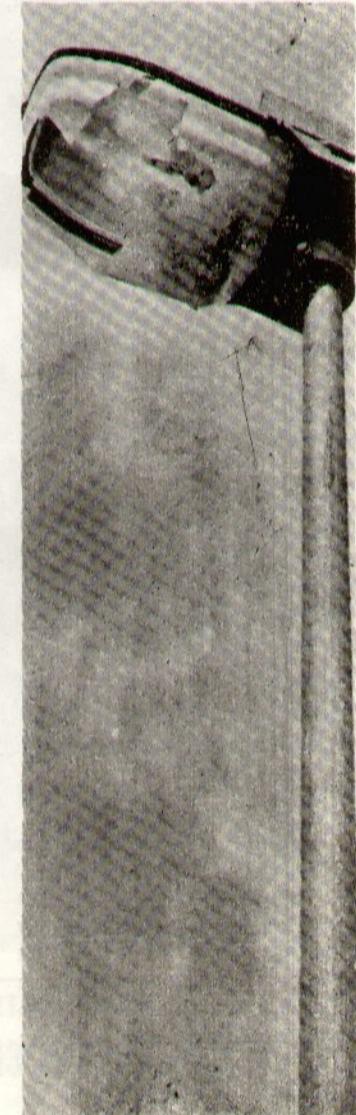
ИНТЕРУНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР У БУДВИ?

Половином јула Универзитет „Вељко Влаховић“ предложио је изградњу интеруниверзитетског научно-образовног центра.

Замишљено је да се у њему могу паралелно одвијати различити облици рада. Пре ма идејном пројекту, овај Центар би имао неколико мањих сала, велики амфитеатар са одговарајућом компјутерском техником, читаоницу са библиотеком и још неопходне садржаје.

Идеју за изградњу овог Центра подржала је и Црногорска академија наука и умјетности, а наша општина је прихватила обавезу обезбеђења локације, која ће по свему судећи бити на Бечићкој плажи.

.С.П.

Из године у годину улажемо напоре да освијетлимо што више саобраћајница. Нажалост, ти на пори су понекад узлуднији јер ове скупе свјетильке су неријетко мета обијесних хулигана, који настоје да на овај начин „украсе“ град у сезони.

НОВИ ОБЈЕКТИ

КЕРАМИКА ИЗ БУЉАРИЦЕ

У НАЈУЖНИЈЕМ насељу на нашој ривијери — Буљарици, ускоро ће и званично отпочети с радом фабрика употребне и украсне керамике. Овај погон је, из власти тих средстава, финансирао „Монтенегроекспорт“. Рено вирни су и преуређени објекти бившег „Бентонита“ и на прављен одличан простор за монтирање савремени постројења за производњу керамике. Иако, такорећи, још у новоју, у фази уходавања ор

без посла, постану добри стручњаци. Иначе, радници про лазе кроз све фазе производње и, зависно од својих склоности, сами се опредељују за посао којег ће се прихватити. Неколицину њих упознали смо на радним мјестима. Саво Буровић, тридесетогодишњак, до јуче је био без посла, а сада је одличан моделар, Драгица Ђелица, слична карка на керамици, Бина Бокан гимназјалка, која ради на глазирању. Ту су и други младићи и дјевојке који су запослени код Бироа рада. годинама били на листама не

врло капацитета ни радне снаге да би свим удовољили.

Несумњиво је да ће производња украсне и употребне керамике увећано доприноси ти квалитет у туристичке по нуде код нас.

Владимир Станишић

Из потона у Буљарици

ганизације производње, испитивања тржишта и обукања акадрова, овај колектив од свега двадесет чланова — само два административца — већ је на VI југословенској изложби мале привреде — домаће радиности умјетничке обраде, која је одржана од 13. до 22. јуна у Словенграду, освојио прву награду за квалитет производа.

О плановима, програмима и проблемима с којима се су срећу већ на старту, разговарали смо с руководиоцем фабрике, младим архитектом Слободаном — Бобом Митровићем, иначе великим заљубеником у овај посао.

— Керамика као занат је традиција равничарских крајева, а код нас је новина. Имамо одличан материјал — глину из Тивта. Сада смо у фази претпрема и обуке кадрова, а званично стартујемо у септембру. Управо с опре мањем објекта, постављањем инсталација и монтирањем машине произвели смо многе дивне предмете. Не можете вјеровати каква је то радост кад долазите ујутро на посао, отворите пећ и видите резултате јучерашићег рада. Но, ту се, такође, може до жијети и разочарање, ако посао није успио — прича нам архитекта Митровић и отвара пећ у којој се блистају још вреле вазне, тањири, шоле, пепељаре...

— Оно што је кључно у производњи керамике јесте обликовање. Наше кадрове шаљемо на обуку у фабрику „Братунац“ и очекујемо да младићи и дјевојке из нашеј краја, који су до јуче били

Митровић нам је напоменуо да не зaborавимо поменуту „сињор Амадеја“, потпуларног под именом Романо, Италијана, искусног стручњака који савјесно преноси своја искуства на младе. Италијани, иначе, немају премца у овом послу. Захваљујући уликој мјери, и њему код више младих пробућено је интересовање и откривен таленат за овај посао.

Овде у мјесту — наставља Митровић, налазимо је кадрове и сировину, ниједан материјал који употребљавамо не садржи у себи трунке отрове.

Колико је актуелна ова фабрика за нашу туристичко-угоститељску привреду сувише је напомињати. Довољно је истаћи да је керамика идеална роба за израду сувенира. Она треба да потисне робу једине „уступомене“ које де магарце од дрвета — до су туристи одавде односили.

Производни програм фабрике заснива се на копијама исконичних грчко-римских периода, затим предмета из етнографије — грнгорско по кућство, ентеријерска (и релјефна) керамика, керамопластика... Врло је амбициозан план и треба добра времена да би се све ухадало. Наравно, упоредо са свим тим пратимо и потребе тржишта, у првом реду туризма и хотелијерства. Још на самом старту, с обзиром на велико интересовање гостију, веће размишљају и о индустриској производњи.

— Почели смо да се ријемо од наручилача — каже Митровић, — јер немамо до

— Не заборавите да исакнете један наш горући проблем а то је трафо-станција, коју нам Електроди стибујица „Будва“ још увијек није уредила. И поред вишеструког обраћања и даље нам је довод струје провизорно постављен, што преставља потенцијалну опасност за раднике који раде с глином.

***

— Читаву досадашњу инвестицију око формирања ове фабрике сноси „Монтеко“. Било је најава да ће учествовати и „Монте негротурист“, што би било и реално очекивати, али до сада нијесу постигнути неопходни споразуми.

ЈОШ ЈЕДНОМ О НЕВОЉАМА РАДНИКА НА АУТОБУСКОЈ СТАНИЦИ

СУСПЕНДОВАНИ ЗБОГ - ЖАЛБИ

У МАЛОЈ САЛИ, СО. 22. јула одржана је расправа, која је иницирана од стране Комисије за представке, притуљбе и друштвени надзор Скупштине СР Црне Горе, на којој је разматрана жалба петоре радника из бифеа Аутобуске станице „Тара“. Они су напели низ пропуста у пословању директора Аутобуске Мрваљевића и директора ООУР „Туризам и угоститељство“ у „Таре“, Саве Мрваљевића, о чему су „Приморске новине“ већ писале.

Комисија је радила у саставу: предсједник Марко Медојевић, и чланови, Рајко Ињац, Веко Брајковић и Крсто Љубановић. Овој расправи су присуствовали, предсједник СО Владо Дудетић и предсједник ИО СО, Светоје Маровић, а од стране „Таре“, директор ООУР „Туризам и угоститељство“, Саво Мрваљевић, као и петоре радника, који су упутили жалбу Савезу синдиката Црне Горе, односно Комисији за представке, притужбе и друштвени надзор Скупштине СР Црне Горе: Босиљка Грујић, Ана Мердовић, Ратка Михаиловић, Пере Калуђеровић и Али Каџабаћ.

Састанак је трајао више од три сата, на коме се разумљиво, није могло утврдити у коликом степену је поред ширила, прогона и супештија радника, било и малверзација у бифеу „Тара“, у којем осам година није контролисан финансиско-материјално пословање.

Учествујући у расправи члан Комисије, Крсто Љуба новић је рекао: „Чињеница је, да су у том бифеу подуже времена међуљудски односи

ИЗ СУСЈЕДНИХ КОМУНА

ВОДА ОПЕТ „БЈЕЖАЛА“

И ОВОГ ЈЕТРА је главни которски извор Шкурда, који граду сваке секунде даје 150 литара воде у секунди, изненада пресахну. Догодило се то 16. јула, а вода баш као и лани вратила након 24. часе. Шта је у питању — ово већ постаје појава — рећи ће ускоро стручњаци који су позвани у Котор. Вода је заслањена (у једном литру има преко 800 милиграма хлорида што је далеко изнад толерантне границе) и није за пиће, па се Которани снабдијевају водом из цистерни које су постављене по свим насељима.

ЗАВРШЕНА САНАЦИЈА МАНАСТИРА САВИНА

У Херцег-Новом је успјешно извршена санација манастира Савина, који је страдао у земљотресу прије седам година. Извршена је реконструкција и санација три сакрална објекта (велика и мала црква, црква Светог Саве) и манастирског конака. Радове на овом објекту врло успјешно је извршио „Правоборац“ из Шерцег-Но-

САОБРАЋАЈНА ШКОЛА У СУТОМОРУ

У Сутомору је у организацији Републичког друштвеног савјета за безбедност саобраћаја на путевима у Црној Гори, организована настава у љетњој саобраћајној школи у којој млади из двадесет општина наше републике стичу основна знања о друмском промету. Наставу пошаља око 250 ученика основних школа који ће након завршене петнаестодневне обуке предводити пioniрске патроле и помагати милиционарима у регулисању саобраћаја у најгушће насељеним градским четвртима. Јетњу саобраћајну школу у Сутомору, је дину те врсте у нашој земљи, похађа и педесетак дјеvojчица и дјечака из других република и покрајина.

Припремио: С. Грегорић

поремећени, а највећу одгој варност сносе Милорад Мрваљевић и недавно смјењенши ће бифеа, Драган Шабан. Због ове двојице остали радници су трпјели, из чега су се и изродили проблеми.

— Симптоматично је, да је Драган Шабан уједно био магационер, шанкист и шеф бифеа, оддала је Ратка Михајловић.

Марко Медојевић је рекао: „Очига је, да су у цетињској „Таре“ самоуправни однос закрјљали, па је дијлом и због тога дошло до овакве ситуације. Моје је мишљење да се у овом ООУР-у радници на вријеме не обавјештавају, па и то ствара лоше међуљудске односе, о чemu немоје морати још једанпут разговарати са представницима Синдиката, СК и другим субјектима у Цетињу. По мени, наставио је Медојевић, боље је указивати на нездраво стање, као што је то урадило ово петоро радника, не га прикривати. Ми немоје морати око овог случаја, који ће се уједно малверзације, ангажовати СДК и СУП да утврде коликом степену их је било.

Вељко Брајковић је напоменуо, да је очигај право на службу „Таре“ у овом случају затајила. Није радила онако како је то предвиђено нашеј законима. Посебно, додао је Брајковић, нико не може се осити последицем због утврђене не представке или жалбе било ком органу, и средствима јавног информисања, него су нови најави саслушали њихове невоље које су изнели предсједнику ИО СО, Светом Маровићу, Ратка Михајловићу, Пере Калуђеровићу и Али Каџабаћу.

Ови радници нијесу дајали изјаве новинарима, како пише у рјешењу о супештији, него су нови најави саслушали њихове невоље које су изнели предсједнику ИО СО, Светом Маровићу у његовом кабинету, а касније разговарали и са Милорадом Мрваљевићем у његовом кабинету на Аутобуску станицу.

Станко Паповић

Зато што су се обратили средствима јавног информисања и што су тенденцијски указивали на пропусте у раду одговорних радника у бифеу „Таре“ сусподовани су са посла Ана Мердовић, Ратка Михајловић, Пере Калуђеровић и Али Каџабаћ.

Ови радници нијесу дајали изјаве новинарима, како пише у рјешењу о супештији, него су нови најави саслушали њихове невоље које су изнели предсједнику ИО СО, Светом Маровићу у његовом кабинету, а касније разговарали и са Милорадом Мрваљевићем у његовом кабинету на Аутобуску станицу.

РАЗГОВОР У „МОНТЕНЕГРОТУРИСТУ“

„СИТИЦЕ“ КОЈЕ СМЕТАјУ

ГДЈЕ СЕ ОМАНУЛО у припремама за овогодишњу сезону, које су то „ситице“ које је ремете миран одмор гостију на плажама Црногорског приморја, шта се може поправити за ово лето које траје — била су нека од питања на која су потражили одговор представници „Монтенегро туриста“ и Републичког секретаријата за привреду на недавном заједничком састању у Будви.

Констатовано је да су и по ред великих напора које су уложиле све општине овог региона припремајући се за дочек домаћих и страних туриста, уочљиви многи пропусти. И ове сезоне као и ранијих, туристи на југу Јадрана имају доста потешкоћа

на друге, а испаштавају — гости.

И са бензином има невоља. Которски „Југопетрол“ га је, наиме, набавио у довољним количинама, али се он на бензинским пумпама од Игала до Улциња танкује уред да па, када су гужве и највеће (овим се још више повећавају) што изазива негодовање моторизованих туриста. А, кажу, то се лако може ради ти ноћу, када је мање послова.

Ни комунална хигијена не задовољава. У Будви, Херцег-Новом и Улцињу је доста урађено на чишћењу и уређењу зелених и других јавних површина, али дно послова се и сада одвија. У већини мјеста зује мјешалице,зи-

домаћије радиности и поједињи домаћини лове у мутном тако да инспектори имају пуне руке послана. Док се на подручју наше општине гости доста уредно пријављују, у Улцињу и још неким мјестима домаћини и даље скривају госте. На подручју наше општине забиљежени су случајеви дивљег организовања кампова (Бечићи) од стране појединца, иако у бројним друштвеним аутокамповима има доста слободних мјеста.

Што се тиче снабдјевања и даље ширине на више места, радио вршијеме трговина (изузев опет у Будви) није по дешено потребама гостију, продавници су и даље намрштени, не познају језик, што се добрим дијелом односи и

На Јазу увијек има мјеста (Снимио: М. Тодоровић)

са телефонима. Они су често „глупи“ и треба доста стрпљења (кажу и среће) да се до бије жељени број у земљи и иностранству. Нарочито не годују страни туристи који сматрају да су беспријекор не телефонске везе један од предуслова за успјешно бављењем турizmom. Иако је било више договора и разговора представника „Монтенегро туриста“ са одговорима из поште на овом подручју, ни шта се битно није промијенило. Кривицу пребацију једни

дају се ограде и постављају штеталишта уз магистрални пут и врше други бетонски радови што ствара доста руку слику и због чега ће си гурнути бити доста примједби на kraju лета.

Вода је и даље проблем овог дијела наше обале. Немаје довољно, понекад је и слајог квалитета. Но, како се чуло, све до изградње регионалног водовода ово ће бити дејствији проблем.

Сада када је гужва највећа, када су коначно попуњени сви хотели, па и собе у

на поштанске службенике, запослене у банкама и другим јавним установама.

На овом скупу је речено да хитно треба интервенисати у сваком мјесту како би се учени пропусти што прије

је отклањали.

Што се пак исхода сезоне тиче речено је да ће и поред велике јунске „рупе“ бити добро. Гости су ове сезоне почели долазити 12 дана пре да није лане, а остаће два десетак дана дуже што ће до пријети болjem туристичком промету.

С. Г.

ООУР ХОТЕЛИ „БЕЧИЋКА ПЛАЖА“

СНИЗИЛИ ЦИЈЕНЕ ПИЋУ

ООУР „ХОТЕЛИ БЕЧИЋКА ПЛАЖА“ и ове туристичке сезоне биљежи добраје резултате. Прилагођавају се домаћем и страним гостима, што се не би могло рећи за остале радне организације у нашој општини.

Број ноћења у нашем комплексу је до сада на нивоу прошлогодишње рекордне туристичке сезоне, а ванпансионаска потражња већа је за 115 одсто, вели директор комплекса Трипко

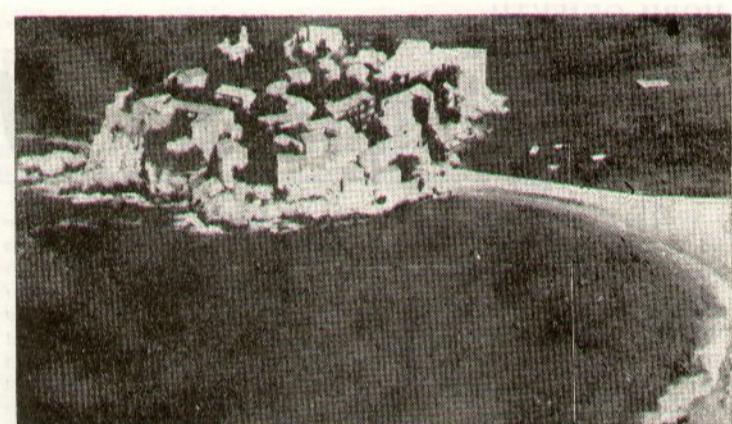
Прије неки дан снизили су цијене неким артиклима за 30 одсто, тако да се сада у експрес-ресторану пиво продаје по цијени од 200, сок за 150, а нека јела могу да се добију и за 300 динара, чиме смо нагло повећали промет, додаје Душан Зец, предсједник Радничког савјета ООУР.

Бечићи су прави рај за оне који проводе у њима годишњи одмор. Постоји више од двадесетак мјеста, где гост може угодно да се провodi. По

ред пивнице, пицерије, националног рибљег ресторана, гостима је на располагању пет тенис игралишта, терени за кошарку, одбојку и мноштво реквизита за рекреацију на мору.

За овогодишњу сезону уложили су 550 милиона динара. Занимљиво је, да ове сезоне није имали никаквих рекламација од страних агенција, као протеклих лета.

С. П.

Свети Стеван

ТУРИСТИЧКА ПАРОЛА

ЦИЈЕНЕ СКРАЋУЈУ ЉЕТОВАЊЕ

ЗА РАЗЛИКУ ОД прошлогодишње сезоне, забиљежили смо велику јунску „рупу“ када је у питању посјета „ривијери бисерних плажа“, а све до половине јула, било је празних соба, како у хотелима тако и у собама домаће радиности. Поред више пута истинатих разлога за слабију посјету Јадрану као што су Чернобил, међународни тероризам и Мундијал у Мексику, све чешће смо слушали да су наше годишње одморце од мора ишак одвојиле цијене.

Пошли смо у кратку шетњу будванском ривијером с намјером да видимо како наши гости летују, шта мисле о цијенама и свemu што им смета или што им се пак допада.

— Са супругом и сином који има 16 година дошао сам у Свети Стеван, јер се и код нас много прича о том познатом љетовалишту, каже Миле Стефановски, инжењер електротехнике из Скопља. — Наши смо у приватној кући трошковет по собу и по лежају плаћамо 1500 динара. То иније скупо јер је соба лијепа, близу смју обале. Рачунали смо прије до ласка овоје да ћемо у неком од ресторана само ручати, а доручак и вечеру сами спремати. Но, преварили смо се — сза три оброка смо користили у приватном ресторану, за што је дневно требало преко 15.000 динара. Овоје нема пајаџе, једини продавници у друштвеном сектору је веома лоше снабдјевана, а нема ни друштвеног ресторана по приступачним цијенама. Тако уместо 15 остајмо само десет дана.

Будба и Петровац су још више на мети домаћих туриста. Годинама и овог лета.

— На море сам пошао са супругом, јеђаца су са својим друштвом на планини, прича Света Топаловић, наставник математике из Новог Сада. — Одмарам у насељу Подкошљун, у Будви, у приватној соби. По кревету плаћамо 1.200 динара, плус боравишну таксу. Обично ручамо у ресторану БИП-а где су цијене доста приступачне а доручак и вечеру сами спремамо. Продавници су добро снабдјевене отворене су до касно у ноћ, на зеленој пијаци избор је такође велики. Оно што нам највише смета су тајковане ванпансионаске цијене, 300, кока колу 280... Те цијене важе у такозваним обичним јене — за кафу треба платити 200 динара па и више, тиво кафанама. О луксузним хотелима да и не говоримо.

Чули смо још досадлићних прича. Највише примједби је на скупе цијене пића и хране на хотелским терасама у ресторанима и кафанама које су полуправне. По угледу на дејавнике, који то истину раде одавно, и наши годишњеодморци све чешће залазе у самопослуге по тиво, киселу воду, кафу...

— У почетку сам имао проблема са газдом који није до зволао да се кува, каже Петар Мирића, службеник из Сарајева, који је са женом Јелињом и кћерком Ољом дошао у Петровац. — Били смо одлучили да се одмах вратимо јер нисмо могли да издржимо цијене, али смо некако склопили споразум с газдом: дневно смо му давали по 300 динара (по особи) за употребу кухиње. На пијаци смо набављали поврће (месо смо мало трошили) а уз помоћ домаћина набављали смо рибу, па је било и „роштиљања“ испред куће. Испало је лијепо а почело је тако ружно. Изгледа треба бити упоран, треба мало и дипломатије и наравно личног ангажовања, па и у високе цијене може бити јефтиње и — лијено.

С. Грегорић

Каменово

ЈЕФТИНО ЗА РАДНИКЕ

ОДМАРАЛШТЕ СИЗ радника Косова у Каменовоу има 840 кревета. Саграђено је прије 27 година уз једину од најљепших плажа на нашој ривијери.

— Код нас се за лежај плаћа само 550 динара. Уколико гост жели пансионске услуге плаћа 2100 динара, а јеђаца дупло мање. У самом одмаралашту налази се самоуслуга, где наши гости могу да се снабдјевaju са свим прехранбеним артиклима по веома

повољним цијенама. Одмаралашти се саграђено од кућица са апартманима у којима се поред соба, налазе и кухиње. Наше одмаралаште спадају у најјефтиније на Јадрану, како замјеник директора овог одмаралашта, Обрен Перовић.

У одмаралашту у Каменовоу у периоду од 1. маја, до 1. октобра, биће остварено 126.000 ноћења.

С. П.

БОШКО БОГЕТИЋ

КРСТ И ЗМИЈА

(ОДЛОМАК)

ПОЈЕО јЕ СВОЈ скромни доручак и савио цигарету. Спремао се да, го обичају, прилегне на клупу и да у сну по тражи Аниту. **Над клупом је велико стабло јабуке. На њему род.** Када год види јабуку види тајир, вион нож. Пожели да је гађаје на двоје: за Аниту и за себе. Зрикавци су свим полудели од врућине — цио крај је само њихова пјесма. И сунце је румена јабука, али високо изнад стабла. На небу. Скинуо је кошуљу, измршавио, али мишићав, смотао је за под главу испружио се и заспао на клупу.

Сан је био у крошињу руме на, зрела јабука коју је од мах подијелио са Анитом. Ја бука је пала са гране или из модре провалије неба, пуне трепераве вреле лепоте свој лости у коју као да је, заједно са клупом и Анитом, одле то између зеленог лишића. Анита је, међутим, опет била другачија, поново одсугта и туђа. Сједјела је на клупи, замишљена, гледајући у капију врата као да некога ишче кује, свеједно што је он већ ту, или као да погледом ис прана некога ко ју је заувјек напустио и отишао. Сави јен од лепршавог, као јабуко во лишић зеленог и попут дубине неба модрог, широког, почетка, до болно ружног, на казног завршетка, лук његовог сна се наједном прекинуо. Нешто тешко и тупо тре снуло му је изнад главе. Ско чиј је са клупе и, сједићи, ис вог сна се наједном преки правио се.

— Бонђорно, свињор Бузе пе? — церио му се у лице обли, задрили Малиша, бијес по удајајући јасеновим штамом по наслону клупе. — Спа ваш, свињор Цузепе, — настављао је да колута очима.

— Излежаваш се, мајку ти жабарску, по туђим вртовима. Као да си их тиослободио!

Бузепе није разумио ни једну једину ријеч. Гледао га је уплашено, и даље збуњен и пренут из сна, затечен. Хтједе да нешто проговори, али је одмах схватио да је бесми слено било шта речи језиком који не разумије. Могао би помислити да га провоцира или да му ко зна шта каже. Зато је ријешио да ћути. Са месе осмијехнуо.

— Смијеш се, а? Мениу брке, је ли?! — замахнуо је зе леном јасеновином као да хоће да га удари.

Осмијех на војниковом лицу се заледио. Поглед и сваки покрет. Схватио је да је тун мржње. Да је без разумијевања, поготову за заробљеног италијанског војника који се, умјесто да ради, излаже у тубем врту, у хладу вине испод јабуке.

— Свињор фашисто... Сви ња ти нос изјела! — сада се Малиша смијао као луд. Зелену јасеновину спустио је и заби поред прашњаве, развлаћене чипеле и на њу се на слонио.

Војник га је без даха гледао право у очи.

— Non sono fascista¹, — из лjetjelo му је, а осмијех се одледио.

— Нон фашиста! — узвикну, подражавајући га, Малиша.

— Non sono fascista, — по нови војник и завртје главом, сигурији.

— Види, мајку му. Него ко? Ja? — искази се и премјести на другу ногу. — А Кампо Мамула? Ко је толике старце, жене и дјецу морио главу и

пријетио им смрћу на том стражном острву? Ко него ви, багро фашистичка! А Брајић? Ко поби онолике родољубе? И село им запалисте...

Бузепе примијети како се љаков магарац, привезан за ограду, брсти дугачки, зеле ни брудни лозе. Хтједе да спаси и себе и лозу — схвати да је отприлика да одбровољи незваног госта. Замлатара рукама, показујући магараца.

— Il tuo asino sta mangian do la vite², — покуша, копа зујући магараца, да му и својим неразумљивим језиком предочи штету.

— Пуни му под реп! — кре шао је Малиша, смијући се, а на лицу му се, у очима, и у држанју, видјело да је олони.

Некако лијењо, тромо, направио је један корак према клупи и онако крошићаст, не обријан, надио се на ћузе па. Заурарао је на ракију.

— Ти не фашиста? — упрво је поглед у војника.

— Non sono fascista! — од говорио је Бузепе. — Sono comunista³.

— Комуниста, — загракта, злурадо, из цијelog трбуха, Малиша. Прену у смијех. — Ти комуниста!

Голишав, Бузепе је сједио на клупи укипљен, смањен. Малиша се над њим наклрио као олињала и злокобна орлушина. Млатарао је рука ма као крилима и витлао зеленом, тек убрзаним јасеновимом. Одједном застаде, заћута. Неочекивано. Опасно. Де си се преокрет којег ни један ни други нијесу очекивали.

— А ово? Шта је ово? — искричи се Малишино зноја во, потамњело лице. Врхом јасеновине притискао је Бузепове груди. Испод штапа никовој кожи, копрџала се, беспомоћно вијугала у мјес ту, пригњечена, тамна, исте сивозеленкасте коре, на војницивани змији. Неколико кани зноја циједило се низ сунчеву опаљену кожу. Малиша је још јаче притиснуо штапом, преместивши га да гла ву змије, као да хоће да је згњечи. Бузепе неодлучно по диже руке и дохвата штап: хтједе да га уклони.

Змија је на његовим грудима расла. Уједала га све јаче је све дубље. И јасеновина је постала змија. Све живља. Све вена. И човјек је био змија. Све опаснија. Све отровнија. Усправљала се испред њега, сијевала својим сигним притећим очима. Својим просјеченим језиком. Хоће да му скочи у лице. Да му испије очи. Па мозак. Ције лу лобању. Онда угробу. Да се у њој настани, накоти своју мржњу, и своје зло. Да му се освети. Он? Због чега? И зар тако? Заробљеном? Голишавом? Немоћном?

— La mia croce⁴ — испружи руку.

Малиша направи покрет као да ће да се придигне. Бу зепе га пригњечи штапом. Као змију. Као он малочас његову змију. Није му дао да се помjeri.

— La mia croce! — понови. Гњечио је змију у прашници. Враћао јој уједе. Светио јој се због рата. Због мржње.

зовица коју је понио из да леке домовине. Као слутњу. Али не у себи. Не у своме срцу. На својој кожи. Истетови рану. Као знак распознавања када се наће међу другима отровницама. Њих је било много за ових неколико година. Био је рат. Своју праву, суд боносну отровницу срео је да нас. Када је мислио да је ума као, да је допливао до спасоносне обале. Расла је ис пред њега. У људском лику. Испод зелене крошиње. У врату који га је ослобађао тешких и мутних сликама рата, сматри и убијања. У коме су му мијешани с мирисом барута и крви, размишљали пред очима у све чистије обрисе пла ветнила. У врату у коме је по чија да вјерује да је зло, штак, побијећено. Један дјелин ти побједе је и његова за слуга. Доприносио јој је јер није хтио да убија. Избјегавао је то када је могао. Убијао је онда када је морао, бранећи се од смрти.

Змија му се с лијеве сице помјерила, запалаца под грлотом. Обмотала око врата. Но ново је осјетио ујед.

— Имаши и краст! — сикну Малиша.

Штапом је дохватао златни ланчић. Пресијао се од свеје тlosti. Отргао га је и ставио у цеп.

Војник се нагло помјерио с клупе. Устао.

— E' un mio ricordo, — по кушао је да му каже ријечи које је желио да разумије.

— E dalla mia fidanzata...⁴

— Манит се крастю! Не дам! — одговорио је Малиша претпостављајући шта војник хоће. Шта ће теби каде на!

— Ma... la prego. Mi restitu isca ili mio ricordo⁵ — рече и испружи руку као да хтје да да је спусти у Малишин цен.

Малиша завитла јасеновином. Поново је спусти на змију и њом снажно одгурну војника. Он се затетура, паде. Замириса густи грмени руз марина. Војник се подиже. Усправи. Нијем. Блијед. Јасеновина му се опет примаче. Па подиже. Па примаче. Но ново да пригњечи његову змију. Али змија побјеже, склију у страну. Бржко до јасеновине. Сада још стварнија. И живља. Опаснија.

— Мазгин сине! — узвикну Малиша и замахну. — Маца ре!

Љути бол као да му одсеје че раме. Војник се склупча. Остаде тако неколико тренутака. Нагло се, као на опруга ма, одби од земље и главом улетје у мјешину испред себе. Осјетио је надувени, млахи до био на земљу. Батрага је и ногама и рукама да се придигне. Бузепе узе јасеновину и стаде изнад њега.

— La mia croce⁶ — испружи руку.

Малиша направи покрет као да ће да се придигне. Бу зепе га пригњечи штапом. Као змију. Као он малочас његову змију. Није му дао да се помјери.

— La mia croce! — понови. Гњечио је змију у прашници. Враћао јој уједе. Светио јој се због рата. Због мржње.

Због зла. Светио јој се због крста. Којег је морао да узме и однесе у рат. Без којег је оставио Аниту. Али се сје ти да је поново у врту. Да се спаса зла. Да га је побијеши. Да га не се вратити. У дружију домовину. Аниту. Са њеним крстом.

— La mia croce! — рече и склони јасеновину с Малиши ног трбуха.

Сељак се примира. Гледао га је одоздо, нетремице. Испекивао. И војник је ишичи вао. Дуго. Одлучно. Сељак по маче руку. Питао је по че ту. Извади ланчић и краст. Ка ода оклијева. Баџи га пред војникове ноге.

— E ora se ne vada in inferno, Lei ed il Suo asino!⁷ — ре че Бузепе и узе краст, баџи ја сеновину.

Малиша је устајао дуго и споро. Као згажена, попљува на змија. Као да још нешто смишића и хоће. Подло.

— Vattene! — нарди војник. — Vattene dal giardino...!⁸

Устао је и пошао, отресају ћи труње, млохав, никакав. Пресукањ. Као змија. Без крста.

Његов магарац више није глада лозов брудун. Дријемајо, покујен, потпуно сам на смијету.

1) — Нијесам фашиста.

2) — Ваши магарац једе лозу.

3) — Ја сам комуниста.

4) — То је моја успомена. Од моје вјеренице.

5) — Али... ја вас молим. Вратите ми моју успомену.

6) — Мој краст!

7) — А сада идите дођавола, ви и ваши магарац.

8) — Иди! Иди из врта...

— Поред наших људи који траже помоћ да им помогнем у одстрањивању посљедица од опекотина на лицу и тијелу које су задобили у некој, као браћајној несрети, долази ми људи из САД, Аустралије и земља азападне Европе, вели овај скромни човјек.

— За нашу породицу јавно ст је сазнала, 1971. године, ка да је позната америчка филмска глумица Кити Свен изгорјела приликом снимања неких сцена филма „Тарзан“. Мој отац Јован, сазнавши за њену трагедију, позвао је у Иванград и усјешио је излијечио, о чему је, свјетска јавност била упозната преко штампе. Мој отац био је ве лики Шуманиста. Усјешио је лијечно опекотине свих врста. Ја сам наставио тамо где је он стао. Јован је умро у 72. години живота. Прије њега исто је радио дјед Леко...

Бошко Шајић

— Који случај Вам се по себи урезао у сјећање?

— Има их доста. Много би простора требало у новинама да би се они и набројали. Али, један издајам. Збио се пред саму смрт мага она у ријечком породилишту. Више беба добило је било опе котине по лицу и тијелу. Ме дцина је у том случају урадила добра, али остале су по сљедице. Родитељи дјече су стигли у Иванград. Дјече су сва била излијечена. Млеми су урадили своје. Од тада из ријечког региона стално нам пристиже јунакожени од опе котине.

— Да ли Вам се неко из иностранства, обраћао за помоћ?

— Почетком јула у овај Салон, по препоруци некога из САД, стигла је једна дјевојка из Чикага, југословенског по ријекла. Страдало јој је био цијело тијело у некој чудој „ватри“. Чак сам био у недоумици, да ли је то била посљедица неке радијације. Послије петнаеста

НЕПОЗНАТО О ПОЗНАТИМА

БОГОБОЈ ГАВРИЛОВ РУЦОВИЋ

ЗА ВРИЈЕМЕ МОГ СКОРАШЊЕГ боравка у Београду за интересовало ме сасвим обично питање: да ли наши главни град — слободарски Београд — у именима својих улица „биљжи“ и нашу Будву (општину) и чува успомену на изузетне људе који су рођени у нашем крају, или са њим, на одређени начин имају везу. И, морам рећи, задовољан сам са подацима до којих сам дошао.

У Београду постоји улица која се зове Будванска. Тако ће и Петровачка али нијесам успио да утврдим о којем Петровићу је ријеч: на Мору, на Млави, Босанској или Бачкој Петровићу. Сви бисмо сигурно жељели да се ради о нашем Петровићу. За то било и доста разлога.

Ту, су, што се могло и очекивати, и то у централним деловима града, улица нашег и београдског истакнутог револуционара и хероја — Вукиће Митровић — Шуње (Врачар) и значајног књижевника Степана М. Љубишића (између Вука споменика и Новог гробља).

Велику пажњу, па и интересовање, изазивају двије улице — Паштровићева (Чукарица) ова улица добила је име по артиљеријском мајору српске војске Борку Паштровићу (рођен у Крушевцу 1875. године), који је јуначки погинуо у борбама за Скадар — код Љеша, јануара 1913. године. Његови далеки преци су из Паштровића (отуд и њихово презиме) од селили за Задар (Новиград) за вријеме Млетачке републике, још у 16. вијеку. Интересантни су, да не кажем и чудни, ту тези и судбине луди овог краја.

— Руцовићева улица на Вождовцу, с обзиром да се ово братство налази у нашем Подострому, посебно ме подстакла да се заинтересујем по коме је ова улица добила име. И мој скромни труд био је богато награђен. Од стране одговарајуће Комисије Скупштине града Београда речено ми је да је ова улица добила име по једном од највећих глумача Београда и Србије с краја 19. и почетка 20. вијека — Богобоју Руцовићу, рођеном у Будви 1869. године. У Народном позоришту и у Позоришном музеју употребнијо сам сазнања о овом великом глумцу.

У уверјењу да ће читаоци „Приморских новина“ бити заинтересовани за овог свог знаменитог земљака, о којему до сада такорећи ништа нијесмо знали, достављам Вам основне податке обогођујући и предлажем да их објавите на одговарајућој страни листа.

Богобој Руцовић

ра права на Великој школи, даје и неколико испита, али вријеме најрађе и највише проводи у позоришту и око позоришта. Као 23-годишњак новембра 1892. године, први пут је ступио на сцену у путујућој дружини Николе Симића, да би затим, 1893. — 1896. играо у Нишком „Синђелићу“, у којему је био у највишем умјетничком плачу. За већ осталог против Гаша, носиоца високог Даниловог ордена, одлазак мезим па сина у „комедијаше“ био је исто што и одбјеглиштво блудног сина у Светом писму.

Октобра 1897. године добио је ангажман у Народном позоришту у Београд, где је био један од најистакнутијих и редовно играо тадашњима углуге. Препоносит и преосјетљив, несавитљив према уста љеном поретку, Руцовић је жудан слободе, доживљаја и увијек новога излетио из тог „зверињака“ — како је он у шали називао позориште. Враћа се у Котор, где је као војни бјегунац осуђен на затвор. Из затвора га, међутим, послије три мјесеца, избавља његова утицајна породица и он се поново ангажује у народном позоришту. Нестал не природе, плаховит и раздражљив он неколико пута подноси оставку на чланство и опет се враћа у Београдско народно позориште, где му је једино и било право мјесто. Кад је почетком 1909. године био напустио Народно позориште, основао је своје приватно позориште и давао чувене представе у кафани „Коларац“ — до септембра 1910. године. У његовом позоришту су играли познати умјетници: Димитрије Гинић, Олга Илић, Десанка Ђорђевић и Лепосава Нишлић, а повремено и чувени Илија Станојевић — Чича Илија.

У јесен 1910. године копачко се враћа Народном позоришту, али боемским животом већ нарушеног здравља

и оронулог организма. Изје је дног запаљења плућа умро је у 43. години живота, 1. априла 1912. године.

Руцовић је био, несумњиво, необична и ријетка умјетничка појава у историји београдског и српског позоришта с краја 19. и почетка 20. вијека. Он је био један од најобразованјијих (говорио је добро италијански језик и до ста преводио са њега, а при лично и француски језик) и најбољих српских глумаца тога времена. Уз Илију Станојевића, Добрицу Милутиновића, Велу Нитрилову, Милошада Гавриловића и Зорку Тодосић, Руцовић припада плејади великих глумаца који су исписали најславније странице београдског и српског позоришта.

Огроман је његов репертоар. У његовој двадесетогодишњој глумачкој каријери, између толиких других успјешних, нарочито се истичу улоге: Максим Црнојевић, Дон Жуан, Јаго, Освалд (Авети), Хљестаков (Ревизор), Фердинанд (Сплетка и љубав) и Тошица (Избирачица). Сматра се да Руцовић у улоги Хамлета на београдској позорници можда и нема премца.

Као један од представника тзв. глумачке босмије није увијек био примјер дисциплине, али је сигурно био међу онима који су најбоље знали своје улоге. Многе од њих, чак и врло велике, знајује скоро напамет.

Богобој Руцовић је показао врло широк и разноврстан стваралачки дијапазон у тумачењу сентименталних — лирских и драмских ликови, затим ведрих, веселих, каприциозних љубавника, блудних, раскалашених и заметљивих синова, бонвивана, интригната, циника, занесењака, психопата и неуропата. Ту су и драмски хероји или драмско-карактерни ликови. И увијек нов, свој, осјећајан, природан, озбиљан и студиозан.

Сигурно је критичар имао дosta разлога кад је казао да је Богобој Руцовић био један од највеличанственијих глумаца који су икада просањали свој глумачки сан на београдској позорници.

Зато је захвални Београд, поред свега неколико својих највећих глумаца, јунака са „дасака које живот значе“, једну улицу посветио и Богобоју Руцовићу.

Пеко Лијешевић

Детаљ из Подострога

ПРИПРЕМЕ ЗА ОТВАРАЊЕ ЕТНОГРАФСКОГ МУЗЕЈА

ТЕШКО ДО ЕКСПОНАТА

ОД 1. ДО 15. ЈУЛА ЕКИПА студената етнографије, Филозофског факултета у Београду (Марко Стојановић, Рајко Голубовић, Саша Срећковић и Мирослав Поповић), обишла је 36 села Паштровића, Машина и дужем Гребља, тражећи експонате забудући Етнографски музеј.

— Већина кућа у овим селима још увијек је у онаком стању, каквом су биле послиje земљотреса 1979. године. Куће углавном нијесу обновљене, напуштене су и становништво је прешло, углавном у Будву. У оних на стањем кућама, мало има предмета који би били интересантни за будући Етнографски музеј, каже Рајко Голубовић.

— Занимљиво је, да је већина на предмета старије прошлости нестало са експанзијом туризма у овом крају. Када је становништво почело од лазити у Будву, приобални дио Бечића, дио Светог Стефана и у Петровац, односило је дио ствари са собом, а када је дошло до највеће промјене у животу диктирале савременим туристичким и брзим порастом материјалних добара, становници су почели веома брзо да мијењају намјену предмета, покушавају да и не го воримо оношњи, која није имала ону функцију као у „заничайу“, тако да је овај крај у том смислу доста осиромашен. Апелујем да сви они који имају нешто старијих предмета, понуде их Музеју, како би наредне генерације могле да се упознају са прошлочином својих предака, каже Мирослав Поповић.

— Шта смо видјели на те рене? Још увијек има широка разних типова, (већина су у дosta лошем стању), затим речијета, плетених кофа, прес лица, вретена, камаштири, рече смо најлајзали на старо оружје, накит нам нико није ни показивао, видјели смо жараче, меденице, кружаке,

С. Паповић

СУСРЕТИ ИСЕЉЕНИКА

ИЗ ГОДИНЕ У ГОДИНУ ЦРНУ ГОРУ посјећује све већи број исељеника. Ове године у јулу и августу очекује се долазак око 500 исељеника из САД, Канаде, Австралије и Јужне Америке. Матице исељеника Босне и Херцеговине, Црне Горе, Србије, Косова и Војводине организују средином јула заједничке исељеничке сусрете, као посебну исељеничку манифестацију. Ова групна посјета исељеника старом крају, под називом „Исељенички сусрети 86.” трајаће 20 дана. Исељеници ће се у Црној Гори задржати пет дена. Биће смештени на Цетињу, одакле ће посетити Њесићев мавзолеј на Ловћену и обићи Црногорско приморје — Будву, Котор, Свети Стефан, Бар, Херцег-Нови и друга места и културне и историјске споменике у Црној Гори.

Очекује се и долазак великог броја исељеника-поједи наца као и исељеничким породицама са дјецом. Биће то не посредни и топли сусрет исељеника са старим крајем.

Када је ријеч о доласку исељеника у крај, посебну пажњу привлаче посјете старих исељеника и њихових породица из Австралије, Јужне Америке, као и неких дјелова САД, као што је Калифорнија.

Биће то нова прилика за сусрете с пријатељима, обилазак села и градова који су увијек указивали гостопримство и имали да покажу нешто ново, обилазак културно-историјских споменика, музеја, туристичких места, већих привредних објеката. Као увијек — уз пјесму и игру, весело уз срдачне разговоре, оживјеће се сјећања и склопити договори о будућој сарадњи.

У Матици исељеника Црне Горе се сазнаје да се овог лета очекује и долазак чланова више исељеничких организација из Њујорка, Чикага, Детроита, Торонта, затим из Австралије, и то из Сиднеја и Мелбурна и из Јужне Америке. Очекује се до

по три исељеничке генерације.

Матица исељеника Црне Горе формирана је почетком јануара 1962. године. Ускоро ће се навршити 25 година њеног рада. Ова годишња обиљежиће се радно — повећаним дјелатношћу и унапређују

сошице, књиге и други материјал који се непосредно или посредно односи на одлазак Црногораца „тробухом за крухом”, у разне земље, посебно у Сјеверну и Јужну Америку и Австралију. Ова акција је значајна, прије свега, зато што ће допринијети да се отвори

исељеника који воде поријекло из Црне Горе, али и свих других југословенских исељеника и представника културног и јавног живота тада. То ће бити велики исељенички скуп на којем ће обити до изражaja повезаност са старим крајем и њихова приврженост социјалистичкој несврстаној Југославији.

На Четвртом сусретима црногорских исељеника одржан ће се и неколико значајних приредби и изложби, од којих ће посебно привлачан бити наступ једног културно-умjetничког ансамбла из Црне Горе, који ће извести „Игре и пјесме народа и народности Југославије”, затим ликовна изложба на којој ће излагати црногорски сликари који живе и стварају у Сјеверној Америци: Саво Радуловић, Саво Ракочевић, Арко Ивановић и други. Припремиће се и изложба туристичких проспеката, плаката, водича и филмова о природним лепотама Црне Горе. Туристичке организације у Црној Гори — „Монтенегро-турист”, „Бока”, „Оногаш” и друге — посвећују све већу пажњу унапређивању исељеничког туризма, посебно организовању групних посјета из Канаде, САД и Австралије.

Да би се постигли што бољи резултати у повезивању с исељеницима већ дуже се врше припреме да се у општинама из којих има највише исељеника формирају општинске матице. Неке су већ формиране. Оне ће помоћи у проширујању сарадње с напредним исељеничким организацијама, а приликом повратка исељеника у стари крај помоћи ће им да купе или подигну кућу, или да се неки од њих школују и запосле.

Владо ГОЈНИЋ

Група исељеника на Ловћену

долазак већег броја исељеника Црногораца и Албанаца из Црне Горе, који ће се у ствари задржати десетак дана, а неки ће остати и више од два мјесеца.

Овогодишње посјете исељеника утолико су значајније што их заједнички организују Матица исељеника Црне Горе и напредне исељеничке организације. У свим мјестима која ће они посетити вођиће се разговори о проширењу сарадње. Међу исељеницима биће и дјеце. Биће и

вањем сарадње са напредним исељеничким организацијама и исељеницима — појединцима који воде поријекло из Југославије, посебно онима чији су родитељи и дједови из Црне Горе. Велика пожеља ће се посветити историјату црногорског исељеништва. Стога се Матица обратила исељеницима из Црне Горе и другима који живе и раде у различним крајевима свијета, као и исељеничким организацијама, да сакупе и пошаљу стара писма, фотографије, па

где од заборава немили одлазак у свијет, не само током прошлог и овог вијека, него и раније, за вријеме већих и мањих сеоба, када су људи остављали родну груду и своје најближе да би некако пре живјели и касније помогли свом старом крају.

У току су припреме за одржавање Четвртих сусрета црногорских исељеника, значајне манифестације које ће се одржати у Њујорку средином октобра. Четврти сусрети окупиће велики број

УЗ 50-ГОДИШЊИЦУ КЊИЖЕВНОГ РАДА ЧЕДА ВУКОВИЋА

ПОЕТСКА ВИЗИЈА ЉУДСКИХ ДИОБА И СУКОВА", „РАЗВОЈЕ", први наш роман на донедавно табу тему, бави се догађајима и личностима послије Резолуције Информбироа — колебљивцима, издајницима и каријеристима, сукобима међу људима, и у њима самима, „цијепањем њихове свијести, њиховог става, идејне позиције, опредељења и животног пута".

Два брата близанца, рођена као посмрчад у кући са чијег се крова на двије воде, као са каквог развоја, кипшица сливала у два слива, Јаблан и Ненад, налазе се 1948. године на различitim странама. Исљедник Јаблана, рањаван у рату, с јасеновом ногом, налази се пред веома тешком дилемом: како помоћи свима који су, као и његов брат, скренули с правог пута, а, истовремено, како онемогућити оне у чијој крви „тутњи мржња" према тек ослобођеној земљи? За њега кажу да му је „и кад спава, правда под јастуком". Ношу су му сломили, а остало је усправан, груди му уз тријелише, а он дише, лице му окрзнуло, не је крије лице пред људима. За разлику од свог брата Ненада, свјестан је да је настало „звјеровито вријеме" и да се „мора засјећи у бољесно, макар у живац и срце"! Јер: дошло је — ко ће кога.

Ненад, који је из рата изашао нео крзнут, почeo је „све мање да вјерију у оно што је вјеровао, а у оно што је сумњао" почeo је да сумња све више, вјеријући у своје сумње као у истину". За разлику од многих који су се нашли с њим на истој страни барикаде, његове сумње извире из храбости, „јер само смјели сумњавају". Он сеничега на свијету не плаши више него равнодушности; данима ништа не једе, нити спава — по-

ПРВИ НАШ РОМАН НА ТАБУ ТЕМУ

— НА МАРГИНАМА РОМАНА „РАЗВОЈЕ" —

стало је сјенка од човјека. Пита се: зашто „наше другове овде у кауше, зашто се с њима обрачунавати на најсировији начин, чему та грозна ноћ на хапшења и приебијања костију, и пљување у лице човјеку?"

Сличан Ненад ује Митар, „сав од цитата", који, заслијепљен, вјерију да постоји „истина изнад свих истине на свијetu" — велика, права надистина!"! Његоти, који је налик на апостола, он каже да је „изврстан човјек, чврст. Неки га називају линијашем, али гријеше — штета што није с нама!" А Његота је, у ствари, неодлучан човјек: жели да остане вјеран Партији, а затим да приђе „здравим снагама".

У кауши су и Стогодић, „ћутљивији од камена", Шпиро Бочица, па стамено мирни Микоња („наспавају се као никад у своме вијеку"), инвалидски пензионер Мајо Жар, кога је же на Добринку, бежјетка, „вазда лакома на вратоље", корила што се стиснуо — ни међу људе, ни да крохи улицом — а затвореници сумњају да је убачен у каушу као шипјун, затим Сјевер, „некад здрава момчина, геријац и земуничар" који је силазио у град, „у чељусти звијери, а да му не задрхте ногавице... Да га питаши: критику или метак, не би критику избрао". Њега је прво начео град, па хапшење и понижавање... Крсто приставља: „Док је ваљало јунаковати, док смо рукама хватали цијеви шапачких „шараца", био сам неко и не-

што. Чуо се Крстов глас и чула се пушка! Сад изронили којекакви мудријаши и лакташи — Крсто на зачјеље. Минуло је вријеме кад је појавио се на ватрену линију и описио се с тифусом и ранама."

Најдаље у издаји стигао је „говорник и трибунац" Прваш, поповски син, који покушава да заврђује ван партијца Никшу Главовића, „праунуја као сердар Дабијкова, жестоке сабље са Царевом лаза", који се пита: „Што ме вјетар занесе у ове дане од неизбрдице?" Првашева девиза је: „Мрзим ли, постојим као човјек ... да мрзим у сну, у затрљају жене — ваздух који удише да — мрзи, и живе кучавице... Нека се присете ко је Прваш, звани бич Револуције!" Разговара са Тјотовом фотографијом: „Што ме нишаниши као кривца и пратиши сваки мој покрет? Знај, да смо те изнijели на својим рукама, на ранама и гроzi нацијама. Ми смо те изнijели и узнијели, ми ћemo te и срушити!" Ни његова жена, Митрова сестра Бистра — „лијепа на особит начин, помало мушког хода... када да чобанује, поне се бреме, с крпљама на ногама да пре лази дубоке сњегове" — не успијева да га скрене са стрампутице којом је кренуо, иако му ставља до знања да ће с дјецом поћи где било.

Пажњу читалаца привлаче и сљедећи ликови: високи, уредно обучени Миљан, један од оних старих питотека, који је рођени син — „ник и страдању"

кога раста, кратко ошишане косе, те му глава личи на четку за топовску цијев" — оптужио у Комитету као ибеовца, који је покушао и њега да придобије за резолуцију, па Тома, оптужен као информбираџија, који прислања уз чело парабелум скинут с ње мачког официра, а увијек је говорио да је самоубијство кукавичлук. Настао до прије неки дан начелник у једном министарству, ожењен кћерком адвоката... Радник, а чека да му шофер отвори и затвори кола — „ни за живу главу не би додирнуо кваку", Иво Симић, вјечити момак, кога се треба чувати — „нешто људско рамља у њему", кочочерни сељак Петко, звани Чоек, Мојко Црноглав, „гадна уш, митингашки звучник", и жена му Симка, који штампају проглас ибовца, Мојана баба, која „и сад чува у себи нешто од зорна држања", дјевојка Грана, наивно отворена пред животом... крхка путена, дјечачки повјерљива, која се убила метком намијењеним издајнику Гаврилу, Нађа, „женица крупних очију, чији муж Паун као да није мушки", Јакша, секретар Комитета, „плах, али без злобе — ако те у својој наглости увиједи, дуго ће се збораји... Увиједи ли га, биће смјеста спреман за обрачун, али мржњу неће дуго носити, најзад сек ретар партијске организације Велиша Мукли иза чије сваке ријечи стоји постојан и правичан став.

Милосав ЛАЛИЋ

(У наредном броју: „Поема о чежњима" људима, кога је рођени син — „ник и страдању")

ВАТЕРПОЛО

БУДВА НАПУШТА ЛИГУ

Подмлађена екипа Будве веома је лоше стартовала у овој годинијем првенству Југославије у ватерполу (друга савезна лига — група југ). Забиљежила је неколико узастопних пораза и послије „ремија“ на свом пливалишту са екипом Бокеља, знатно је умањила шансе за опстанак у лиги. Они који су боље упућени у ову игру чак сматрају да не постоје шансе за опстанак.

Без обзира на све што се дододило млади играчи Никчевић, Тановић, Божковић, Котарац, Грифуновић, Мушура, Радоман, Буричкосић, Тучевић, Јовановић, Ускоковић, Рајеновић, Вукчевић и остали морају до краја „гристи“ како би се прије свега одужишили својим вјерним навијачима а можда и успјели да се спасу испадања.

Г.

РЕВИЈА ФИЛМОВА

„ЗЕТА ФИЛМ“ ЈЕ И ОВОГ ЈЕДНОГ организовао од 7. до 25. јула ревију најгледанијих филмова који су снимљени у последње двије-три године, а који су понијели епитет најгледанијих у свијету.

Публика је током одржавања ове ревије, свако вече, дупке пунила дворану, иако су на програму биле двије пројекције. Ево назива филмова који су приказани: „Пурпурна ружа Каира“, режисера Вуди Алена, „Поља смрти“, Роналда Цофе, „Котон клуб“, Френсиса Кополе, „Кока која кид“, Душана Макавејева, „Одисеја 2010“, Питера Хајмса, „Пут у Индију“, Дејвида Лина, „По вратак у будућност“, Роберта Земикиса, „Пуковник Редл“, Јаштвана Сабоа, „Свједок“, Питера Вира, „Гремлин“, Џоа Дантеа, „Смарагдна шума“, Џона Бармена је „Сил верадо“, Лоренса Каздана.

С. П.

КАЛЕНДАР ИЗЛОЖБИ НА ЈАДРАНСКОМ САЈМУ

ОД 20. — 28. МАРТА — Салон намјештаја, опреме и унутрашње декорације.

ОД 7. ДО 11. АПРИЛА — Туризам и исхрана.

ОД 7. ДО 11. МАЈА — Наутиками — VII међународна изложба наутика и опреме за спорт, рекреацију, мапинг, лов и риболов.

ОД 27. ДО 30. МАЈА — XII изложба земаља у развоју.

ОД 1. МАЈА ДО 21. ОКТОБРА — Базар мале привреде и занатства (домаћа радиност, сувенири, занатство).

ОД 15. ЈУНА ДО 1. СЕПТЕМБРА — Јејтнији сајам — интернационални туристички шопинг. Интернационални сајам робе за широку потрошњу и опрему. Текстил, кожа, крзно, обућа. Домаћа радиност, сувенири, занатство. Кампинг, спорт, рекреација. Књижевност, умјетност, музика. Козметика, оптика, њега и заштита. Забавни центар.

ОД 15. ДО 18. СЕПТЕМБРА — Педагогика ЕХДО — VI међународна изложба књига, уџбесника, учила, опреме и средстава за савремену наставу.

ОД 29. СЕПТЕМБРА ДО 3. ОКТОБРА — Гравијарство — VIII међународни сајам гравијарства, гравијарска механизација, материјала и опреме.

ОД 13. ДО 17. ОКТОБРА — Защита — XI међународна изложба средстава и опреме за цивилну заштиту, заштита на раду и очување и унапређење животне средине.

ОД 10. ДО 14. НОВЕМБРА — Међународна изложба опреме.

Свим посетиоцима наших приредби желимо добродошлицу на Јадранском сајму.

ПОЗИВ НА САРАДЊУ

У ЖЕЉИ ДА наши лист постане јавна трибина свих радних људи и грађана и да у њима буду заступљен сваки кутак наше општине, а с обзиром да сада у њему ради професионално само једно лице, еу ова три спољна сарадника. Редакција сматра за потребно да укаже на могућност сарадње.

Лист „Приморске новине“ нема професионалних доносника а-из радних организација и мјесних заједница и установа, што значи да се сарадња заснива на аматерској основи. Зато позивамо све чија тоаце, нарочито младе, који имају смисла и вољу за новинарством, да нам шаљу прилоге из свих области живота и рада и из свих средина. Радо ћемо прихватити и предлоге, примједбе и сугестије читалаца — све што може допринијети да лист буде садржајнији и интересантнији.

Такође позивамо грађане да у листу дају огласе осмртице, захвалице, да постављају питања и траже одговоре на све оно што их интересује, а што је Редакција у могућности да одговори.

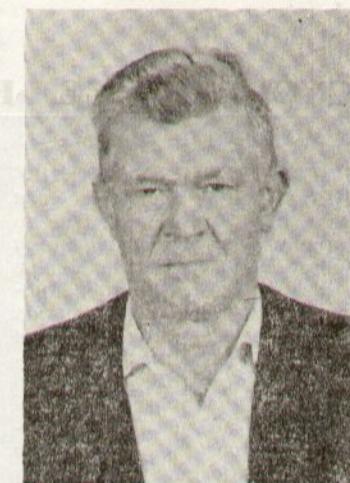

IN MEMORIAM

Дана 16. јула 1986. године навршило се три тужне године од смрти на шег драгог и вољеног брата, стрица и дједа

КРСТА М. ДУЛЕТИБА

осам година од смрти на шег драгог оца, брата, свекра и дједа

ПЕРА М. ДУЛЕТИБА

учесника НОР-а од 1941. године и борца Прве про летерске бригаде.

Двадесет година од смрти наше вољене мајке и бабе

СТАНЕ М. ДУЛЕТИБ

и четрдесет година од смрти нашег вољеног брата, стрица, и дједа

ИЛИЈЕ М. ДУЛЕТИБА

учесника НОР-а од 1941. године који је храбро погинуо као командир вођа у борби за ослобођење Бајине Баште.

Арага мајко и браћа ваш губитак нас је дожије витно увијелио и никада вас нећемо заборавити.

ПОРОДИЦА ДУЛЕТИБ

ОГЛАС

Колор-фотографије за све врсте личних исправа: лична карта, пасош, возачка дозвола и сл. можете добити код ФОТО-ШУЉАКА за само десет минута.

ОГЛАС

МИЈЕЊАМ двособан стан у приватном власништву, Београд, круг авојке, за одговарајући стан или кућу у Будви.

Ближе информације у Редакцији листа.

СВЕТИ СТЕФАН ИЗЛАЖУ АЛТЕР И МАГО

У ГАЛЕРИЈИ града-хотела Свети Стефан отворена је изложба слика академских сликара Наде Алавања и Тахира Мушића из Београда, који су познати под надимком Алтер и Маго. Овај популарни сликарски тандем, чији су радови изложени у Галерији савременог музеја у Београду, представили су се са 12 радова у уљу и цртежима. Изложба је отворена до 2. августа.